

51060205 : สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม

คำสำคัญ : ภูมิทัศน์วัฒนธรรม / แนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ภาสกร คำภูแสน : แนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาคณคว่าอิสระ : รศ.ดร.ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล. 128 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาระบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม เพื่อให้สามารถระบุองค์ประกอบและประเภทของภูมิทัศน์วัฒนธรรม สำหรับการเสนอแนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในสองระดับคือ ระดับกว้างคือการเก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชนที่จัดไว้ในฐานข้อมูลต่างๆ และในระดับพื้นที่ด้วยวิธีการสำรวจภาคสนาม โดยใช้แบบสังเกตบันทึกข้อมูลด้านคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่องค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กรณีศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การจำแนกประเภทข้อมูล การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชนริมน้ำจันทบูร

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วย อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีความโดดเด่นทางสถาปัตยกรรมและความเก่าแก่ ส่วนที่เป็นนามธรรมได้แก่ ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปรับสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมริมแม่น้ำจันทบุรีและการอยู่ร่วมกันของวิถีทางความเชื่อที่แตกต่าง

2. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ชุมชนริมน้ำจันทบูรนั้นจัดอยู่ในประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมแบบชุมชนเมืองที่แสดงถึงระยะเวลาอันยาวนานในการปรับเปลี่ยนรูปแบบขององค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรม ตั้งแต่ยุคแรกของการเข้ามาตั้งถิ่นฐานมาจนถึงในยุคปัจจุบันซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนพึ่งพาระบบทางธรรมชาติน้อยลง

3. แนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมนั้นใช้วิธีการอนุรักษ์และพัฒนาในขอบเขตของพื้นที่ระดับต่างๆตามระดับคุณค่าความสำคัญของพื้นที่องค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมซึ่งความยั่งยืนภายในชุมชนนั้นต้องเกิดจากการดูแลรักษาอัตลักษณ์จากคนในชุมชน หน่วยงานท้องถิ่นและเอกชนร่วมมือกัน

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการคณคว่าอิสระ

51060205: MAJOR: LANDSCAPE ARCHITECTURE

KEY WORD : CULTURAL LANDSCAPE / MANAGEMENT PROCESS OF CULTURAL LANDSCAPE

PASSAKORN KAMPHUSAEN: CULTURAL LANDSCAPE MANAGEMENT: A CASE STUDY OF CHANTHABOON COMMUNITY, CHANTHABURI. INDEPENDENT STUDY ADVISOR: ASSOC. PROF. CHAIYASIT DANKITTIKUL, Ph. D. 128 pp.

The Purpose of this research was to study the management process of cultural landscape indicating to the elements and the type of cultural landscape. For the offering ways in the cultural landscape management: a case study of Chanthaboon community, Chanthaburi, this research studied in two levels; was wide level that gathers data in the community area arranged in database and in the floor level by fieldwork survey using the observation form that noted the valued data and the significance of elements of cultural landscape.

The analysis data used subsuming data, classifying data, analysis of the internal and external factors that impacted the cultural landscape of Chanthaboon community.

The results of the study were:

1. Elements of the concrete cultural landscape are comprised of buildings and structures that are outstanding in architecture and antiquity. Elements of the abstract cultural landscape are comprised of history of settlement, way of life, folk wisdom for gentrifying resident to fit the environment in Chanthaboon community and living together by the different lifestyles and beliefs.

2. The cultural landscape of Chanthaboon community are arranged in type of urban area of cultural landscape indicated to long time period for adapting form of cultural landscape elements since early era of settlement to present that the way of life of the community less depends on natural system.

3. The management process of cultural landscape uses conservative method and develops the bound of area in levels following the value of the elements area of cultural landscape that the permanence in community must occur by taking care the identity from the cooperation of people in the community, local authorities and individual.

Department of Urban Design and Planning Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature

Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระในเรื่อง แนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ ด้านกิตติคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รวมทั้งคณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจิโรจน์ อนามบุตร ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร. สินีนาถ สุกลรัตนเมธี ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นทางด้านวิชาการตลอดจนให้ความกรุณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัย ผู้ศึกษามีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณที่นี้ ซึ่งผลสำเร็จจากการทำงานครั้งนี้หากมีสิ่งใดเป็นประโยชน์ในทางการศึกษา หรือการนำไปใช้จริง ผู้วิจัยขอมอบผลสำเร็จและความดีเหล่านั้นให้คณาจารย์ผู้ที่ได้เอื้อนามมาข้างต้น แต่หากมีสิ่งใดผิดพลาด ขาดตกบกพร่อง หรือไม่ถูกต้องผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เอง เพราะเป็นเหตุอันเกิดจากความบกพร่องของผู้วิจัยที่ไม่ได้ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำอย่างครบถ้วน

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งคอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจเสมอมา ขอขอบคณาจารย์ทุกท่าน ในภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมืองมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ความรู้ประสิทธิภาพด้านต่างๆ ขอขอบพระคุณท่านผู้แต่งตำราทุกเล่มที่ผู้ศึกษาได้ใช้ประกอบการทำงานวิจัย และสุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอมอบคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้แด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน